

PÕHJA-PÄRNUMAA VALLA EELARVESTRATEEGIA AASTATEL 2027-2030

Sissejuhatus

Põhja-Pärnumaa valla eelarvestrateegia aluseks on kohaliku omavalitsusüksuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi KOFS) §-d 20 ja 30, „Põhja-Pärnumaa valla finantsjuhtimise kord“ ja „Põhja-Pärnumaa valla arengukava aastani 2031“. Eelarvestrateegiaga kavandatakse finantseerimisplaanid minimaalselt neljaks aastaks (KOKS § 37² lõige 3), käesolevas dokumendis aastateks 2027-2030.

Eelarvestrateegia peaesmärk on tagada stabiilne ja jätkusuutlik eelarvepoliitika, mis võimaldab ellu viia Põhja-Pärnumaa valla arengukavas toodud valdkondade eesmärgid. Arengukava ja eelarvestrateegia on aluseks Põhja-Pärnumaa valla eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel ja investeringuprojektide kavandamisel. Eelarvestrateegiat uuendatakse igal aastal. Käesolev eelarvestrateegia on koostatud 2026. aasta esimese poolaasta andmetel põhinevate prognooside alusel arengukava tegevuskavas toodud tegevuste elluviimiseks aastatel 2027-2030.

Põhja-Pärnumaa valla eelarvestrateegia esitatakse arengukava osana ning ühtse dokumendina.

Eelarvestrateegia on koostatud tekkepõhiselt ja selles esitatakse:

- Eesti makromajanduse ülevaade ja prognoos
- põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude prognoos
- investeerimistegevuse prognoos
- finantseerimistegevuse prognoos

Eesti makromajandusliku keskkonna ülevaade ja prognoos

Käesolev prognoos tugineb Rahandusministeeriumi 2026. aasta suvisel majandusprognoosil.

Rahandusministeeriumi 2026. aasta suvise majandusprognoosi kohaselt püsib riigi rahanduses tasakaalustamatus, eelarve on sügavas puudujäägis, ühiskonnas pole selget poliitilist konsensust, kuidas puudujääki järgnevatel aastatel vähendada ning riigivõlg kasvab poliitikamuudatusteta tänaselt ligi 25 protsendilt pea 40 protsendini sisemajanduse koguproduktist. Eesti majanduse osas annavad mitmed majandusuudised siiski põhjust ettevaatlikuks optimismiks. Väliskeskkond on osutunud kevadel kardetust vastupidavamaks, Eesti inflatsioon on samal ajal taandunud euroala madalaimate sekka. Fiskaalpoliitiliselt oleks mõistlik hakata eelarvepuudujääki aasta-aastalt vähendama, et pidurdada riigi võlakasvu, väljuda senisest stiimulist, vältida liigset sisenõudluse hoogustamist ning luua riigile tegutsemisruumi järgmiste kriiside puhuks. See ülesanne ei ole lihtne, sest eelarvepuudujääki on paisutanud ka kaitsekulud, mille mõju majandusele erineb tavapärasest stiimulist. Suur osa relvastusest ostetakse välismaalt ja see mõjutab siinset majandust vähem. Küll õõnestab kiiresti kasvav riigivõlg majanduse usaldusväärust. Ka ei ole Eesti riigi pikaajalist kaitsevõimet mõistlik rajada pelgalt

laenurahale. Euroopa Liidu nelja-aastast vabastusklaustit tuleks käsitleda üleminekuajana, mille jooksul tuleb leida kaitsekuludele püsivam rahastamisviis.

2027. aasta kevadel on järjekordsed Riigikogu valimised. Erakonnad hakkavad andma erinevaid lubadusi. Riigi rahanduse seisukohast on väljakutseks ettepanekud, mis vähendavad tulusid või suurendavad püsikulusid ajal, mil eelarve on puudujäägis. Maksude alandamised või maksusoodustused võivad olla põhjendatud, kuid igal sellisel otsusel on hind. Kui maksubaasi kitsendatakse, tuleb sama saamiseks kusagil mujal makse rohkem koguda või kulusid vähendada. Mõistlik kulude juhtimine algab küsimusest, mida riik peab tingimata tegema, mida saab teha teisiti ja millest saab loobuda.

2026. aastal majanduskasv siiski kiireneb, 2025. aastal kasvas SKP 1,3%, 2026. aastaks oodatakse 2,5% ja 2027. aastaks 2,3% tõusu. Kasvu toetab 2026. aastal eelkõige sisenõudlus, aga ka eksport. Sisenõudlusele annab sel aastal olulise tõuke ühtlase maksuvaba tulu kehtestamine, mistõttu netopalgafondi kasv on ligikaudu 10 protsenti. Eesti oluliste ekspordipartnerite majanduste olukord on paranenud, mis loob Eestile paremad ekspordivõimalused. Seni ei ole Lähis-Ida konflikti mõju laiemalt hindadesse jõudnud. Kuigi oodatakse, et hinnakasv selle aasta sügiskuudel kiireneb, jääb 2026. aastal tervikuna inflatsioon oluliselt aeglasemaks kui 2025. aastal.

Ühtlase maksuvaba tulu kehtestamine 700 eurot kuus tõstab keskmist netopalka oluliselt, kuid erineva sissetulekuga inimestele on kättesaadava töötasu kasv ebaühtlane. Osa tulumaksumuudatuse tõttu kätte jäävast tulust säästetakse. Töötuse määr alaneb järgmistel aastatel oma loomuliku taseme lähedale, 6 protsendi juurde.

Investeeringud on järgmistel aastatel pisut allpool oma pikaajalist keskmist taset. Eelkõige on mõne aasta taguse ajaga võrreldes tagasihoidlikud investeeringud uutesse eluasemetesse. Eluasemelaenu keskmine intressimäär on kõrgem, kui see oli enne kiire hinnatõusu algust 2021.-2022. aastal, millega kaasnes ka intressimäärade tõus. Ehitustegevust hoogustavad järgmistel aastatel aga Rail Balticu ehitus ja hoonete renoveerimine.

Tööturu seis paraneb. Töötajate arvu langus pidurdub ning tööpuudus väheneb tasapisi, mida toetab majanduse kasvule pöördumine. Hõive kasv püsib prognoosisperioodil siiski marginaalne. Ettevõtted on koroona kriisist õppinud ning muutunud ettevaatlikumaks: töötajaid ei lasta kergekäeliselt lahti, sest uue kasvutsükli saabudes võib tööjõu leidmine osutuda keeruliseks. See ettevaatlikkus on pehmenanud lööki tööturule ning tulemuseks on see, et juba praegu on tööpuuduse määr lähedane Eesti loomuliku tööpuuduse määrale, mis on umbes 6 protsenti.

Suurema osa eelmisest aastast püsis palgakasv üsna stabiilsena 6 protsendi läheduses ning maksuameti andmed näitavad sarnast palgakasvu ka viimastel kuudel. Kuigi eelmise aasta lõpus aeglustus palgakasv 4,5 protsendini, oli see ajutine ning tõenäoliselt põhjustatud tulumaksu muudatustest tingitud optimeerimisest. Käesoleva aasta I kvartalis kiirenes palgakasv taas 6,2 protsendini. Tööjõukulude osakaal majanduses püsib kõrge. Selle taga on mitu tegurit: majanduse liikumine teenusepõhisemaks, sissetulekute lähenemine jõukamatele naaberriikidele ning tööjõupuudusest tulenev palgasurve. Erasektor püüab töötajate hoidmiseks hoida nende sissetulekute kasvu inflatsioonist kiiremana, mis on tõenäoliselt peamine põhjus, miks me olulist palgakasvu aeglustumist ei näe.

Toidu impordihinnad langesid aasta esimesel poolel ligi 3%. Selle tulemusena olid toidu hinnad suvekuudel madalamad kui aasta tagasi. Kauplustes on enim odavnenud aiasaadused ja piimatooted ning teravilja- ja lihatoodete hinnatõus on peatunud. Teenuste ja tööstuskaupade hinnamuutust kajastav alusinflatsioon aeglustus aasta esimesel poolel. Tööstuskaupade hinnatõus oli tagasihoidlik, alla 1%. Suurimat mõju avaldab riiete ja jalatsite odavnemine.

Energiahindade tõus võib jätkuda tulevikutehingutest tulenevalt, seda eelkõige gaasi ja elektri puhul. Lisaks peaks kõrgem hinnatase kanduma ka kaugkütte ja puidukütte hindadesse. Riskikohaks on kujunemas Euroopa gaasivarud, mis on viimase kümne aasta madalaimad. Gaasihoidlate täitmine on enne algavat kütteperioodi Hormuzi väina sündmuste ja Euroopas kestvate kuumalainete tõttu pärsitud. Toidu hinnalangus peaks ettevaatavalt läbi saama. Arvestades kõrgemaid energiahindu ja osade toidutoormete hindade tõusule pöördumist välisturgudel, hakkavad selle mõjul mõningase viitajaga kerkima ka siinsed toiduhinnad. Kuigi sõda Lähis-Idas põhjustas energiahindade olulise tõusu ning edasiste arengute osas on jätkuvalt suur määramatus, on negatiivne mõju jäänud kardetust väiksemaks ning energiahindade tõus ja väina sulgemisest tingitud kohatised tarneraskused ei ole laiemalt majandusesse kandunud. Arvestades eeltoodut, pidurdub inflatsioon 2025. aasta 4,8%lt 2026. aastal 3,2%le. 2027. aastat mõjutab toidu ja teenuste hinnatõusu kiirenemine, samas energiahindade šokk eeldatavalt leeveneb ning aasta kokkuvõttes aeglustub inflatsioon 2,8%ni.

Põhja-Pärnumaa valla majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks aastatel 2027- 2030.

Põhja-Pärnumaa vallas on 86 küla ja kolm alevit. Vallas on kolm halduskeskust, mis asuvad Vändras, Pärnu-Jaagupis ja Tootsis. Haldusterritooriumi suurus on 1010,1 km². Põhja-Pärnumaa elanike koguarv oli 31.12.2025 seisuga 7746 inimest (vähenedes aastaga 101 inimese võrra).

Tööealine elanikkond moodustas Põhja-Pärnumaa valla elanikkonnast 31.12.2025 seisuga 53,7% (2024. a lõpus 54,9%). Arvestatud on inimesi vanuses 19-64. Töötuse määr oli vallas 2025. a lõpus 4% (2024. aasta lõpus 5%) ja kogu Eestis 7,5% (2024. aasta lõpus 7,6%).

Eelarvestrateegia koostamise aluseks on arengukava tegevuskava, kus on planeeritud järgmise nelja aasta strateegilised eesmärgid:

- Paranev elukeskkond
- Ettevõtlust ja ettevõtlikkust soodustav keskkond
- Kvaliteetne haridus ja mitmekesine vaba aeg
- Kvaliteetne ja optimaalne sotsiaalteenuste võrgustik

Andmed on esitatud Rahandusministeeriumi poolt kinnitatud tabelis, kus on eelmise aasta tegelikud, jooksva aasta eeldatavad ja aastateks 2027-2030 prognoositavad põhitegevuse tulud, eeldatavad põhitegevuse kulud, investeerimistegevuse olulisemad tegevused, eeldatav finantseerimistegevuse maht ning likviidsete varade muutus.

Tabel 1. Eelarvestrateegia aastateks 2027-2030

Põhja-Pärnumaa vald	2025 täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 prognoos	2028 prognoos	2029 prognoos	2030 prognoos
Põhitegevuse tulud kokku	19 527 104	21 224 937	22 171 338	23 252 904	24 484 123	25 907 424
Maksutulud	9 530 281	10 281 145	11 096 120	11 835 010	12 645 620	13 531 590
sh tulumaks	9 063 986	9 790 300	10 555 620	11 294 510	12 085 120	12 931 090
sh maamaks	465 814	490 000	540 000	540 000	560 000	600 000
sh muud maksutulud	480	845	500	500	500	500

Tulud kaupade ja teenuste müügist	2 847 645	3 185 197	3 468 048	3 715 200	4 012 420	4 333 410
Saadavad toetused tegevuskuludeks	6 636 434	6 618 595	6 707 170	6 802 694	6 926 083	7 102 424
sh tasandusfond	2 120 834	2 073 476	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
sh toetusfond	3 897 948	4 164 429	4 257 170	4 352 694	4 451 083	4 602 424
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	617 652	380 690	450 000	450 000	475 000	500 000
Muud tegevustulud	512 744	1 140 000	900 000	900 000	900 000	940 000
Põhitegevuse kulud kokku	18 545 172	19 888 184	20 698 320	21 657 820	22 658 920	23 526 190
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 246 373	1 431 567	1 517 460	1 608 500	1 705 020	1 807 320
Muud tegevuskulud	17 298 799	18 456 617	19 180 860	20 049 320	20 953 900	21 718 870
sh personalikulud	11 524 618	12 379 508	12 874 700	13 449 670	14 125 260	14 682 270
sh majandamiskulud	5 742 108	5 938 027	6 106 160	6 379 650	6 598 640	6 796 600
sh muud kulud	32 073	139 082	200 000	220 000	230 000	240 000
Põhitegevuse tulem	981 932	1 336 753	1 473 018	1 595 084	1 825 203	2 381 234
Investeeringustegevus kokku	-615 668	-668 590	-2 132 985	-1 435 477	-2 498 000	-1 513 000
Põhivara müük (+)	169 355	20 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Põhivara soetus (-)	-494 095	-482 090	-1 924 985	-1 572 477	-3 910 000	-2 660 000
sh projektide omaosalus	-466 710	-482 090	-1 629 985	-1 217 477	-2 250 000	-1 225 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	27 385	45 000	295 000	355 000	1 660 000	1 435 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-136 733	-90 000	-90 000	-90 000	-90 000	-90 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0	-300 000	0	0	0
Finantstulud (+)	1 703	3 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Finantskulud (-)	-183 282	-164 500	-165 000	-180 000	-210 000	-250 000
Eelarve tulem	366 264	668 163	-659 967	159 607	-672 797	868 234
Finantseerimistegevus	-189 009	-518 321	659 967	-100 033	766 076	-771 383
Kohustiste võtmine (+)	1 200 000	400 000	1 600 000	1 200 000	2 250 000	1 000 000
Kohustiste tasumine (-)	-1 389 009	-918 321	-940 033	-1 300 033	-1 483 924	-1 771 383
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-25 438	149 842	0	59 574	93 279	96 851
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	-202 693	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	73 842	223 684	223 684	283 258	376 537	473 388
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	5 537 614	5 019 293	5 679 260	5 579 227	6 345 303	5 573 920
Netovõlakoormus (eurodes)	5 463 773	4 795 610	5 455 577	5 295 970	5 968 767	5 100 533
Netovõlakoormus (%)	28,0%	22,6%	24,6%	22,8%	24,4%	19,7%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	14 645 328	14 857 456	15 519 937	13 951 742	14 690 474	19 049 872
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	75,0%	70,0%	70,0%	60,0%	60,0%	73,5%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	9 181 555	10 061 846	10 064 360	8 655 773	8 721 707	13 949 339
Põhitegevuse tulude muutus	-	9%	4%	5%	5%	6%

Põhitegevuse kulude muutus	-	7%	4%	5%	5%	4%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,05	1,07	1,07	1,07	1,08	1,10

Tabel 2. Investeeringuobjektid tegevusalade lõikes

Investeeringud	2025 tegelik täitmine	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve prognoos	2028 prognoos	2029 prognoos	2030 prognoos
02 Riigikaitse	0	0	25 000	25 000	25 000	25 000
sh toetuse arvelt	0	0	10 000	10 000	10 000	10 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	0	15 000	15 000	15 000	15 000
04 Majandus	0	360 590	834 985	1 077 477	825 000	375 000
sh toetuste arvelt		0	200 000	300 000	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		360 590	634 985	777 477	825 000	375 000
05 Keskkonnakaitse	0	0	70 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	0	0	40 000	0	0	0
Vändra pargi renoveerimine	0	0	30 000	0	0	0
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	35 604	0	165 000	165 000	165 000	165 000
sh toetuse arvelt	0	0	45 000	45 000	45 000	45 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	35 604	0	120 000	120 000	120 000	120 000
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	24 381	0	100 000	105 000	130 000	55 000
sh toetuse arvelt	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	24 381	0	100 000	105 000	130 000	55 000
09 Haridus	400 102	101 500	620 000	160 000	2 725 000	2 000 000
sh toetuse arvelt	0	0	0	0	1 605 000	1 380 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	400 102	101 500	620 000	160 000	1 120 000	620 000
10 Sotsiaalne kaitse	34 008	20 000	110 000	40 000	40 000	40 000
sh toetuse arvelt	0	0	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	34 008	20 000	110 000	40 000	40 000	40 000
KÕIK KOKKU	494 095	482 090	1 924 985	1 572 477	3 910 000	2 660 000
sh toetuse arvelt	0	0	295 000	355 000	1 660 000	1 435 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	494 095	482 090	1 629 985	1 217 477	2 250 000	1 225 000

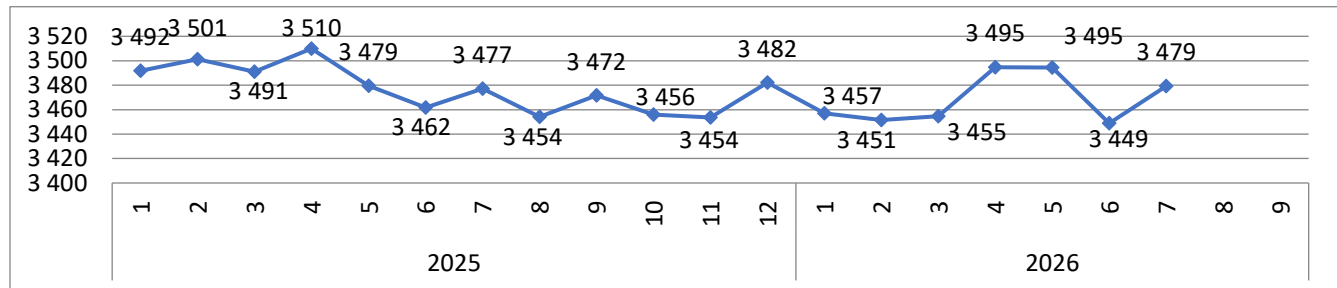
Põhitegevuse tulud

Tulenevalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest käsitletakse põhitegevuse tuludena maksutuluseid, tuluseid kaupade ja teenuste müügist, saadavaid toetusi ja muid tegevustuluseid.

Põhja-Pärnumaa valla tuludest suurima osakaaluga on maksutulud, millest omakorda laekub enamus eraldisena füüsilise isiku maksustatavast tulust ja väiksem osa maamaksust. Teisel kohal on saadavad toetused tegevustoetuseks, sh tasandusfond ja toetusfond, kolmandas grupis tulud kaupade ja teenuste müügist ning neljandas grupis muud tegevustulud, mis moodustuvad maavarade kaevandusõiguse tasudest ja taluvustasudest. Põhitegevuse tulude koosseisu ei kuulu saadavad toetused põhivara soetuseks, põhivara müügitulu ega finantstulud.

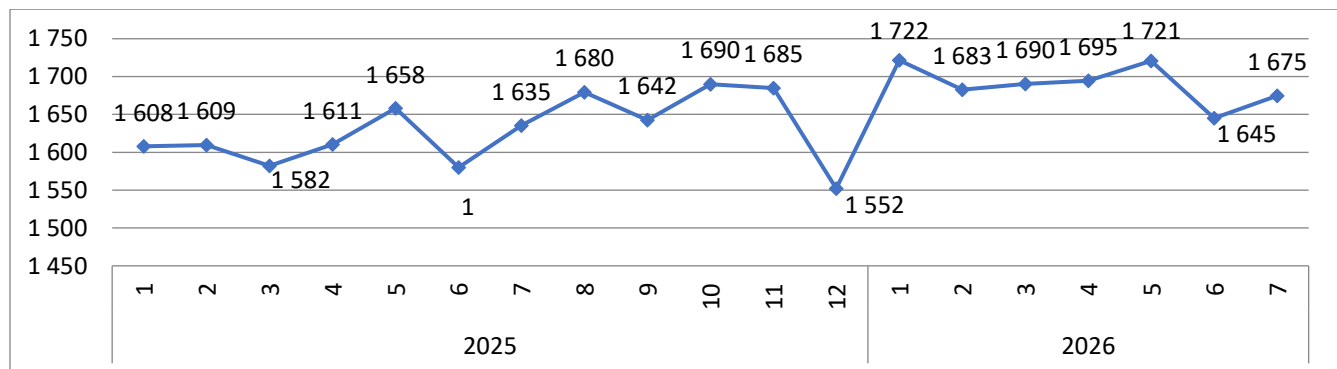
Põhitegevuse tulud suurenevad vaadeldaval perioodil prognoosi kohaselt ca 4-5% aastas.

Üksikisiku tulumaks on kohaliku omavalitsuse tulubaasi oluline osa, mille laekumine sõltub maksumaksjate arvust ja inimestele väljamakstavatest summadest. Üksikisiku tulumaks moodustab põhitegevuse tuludest ca 47–50%. Üksikisiku tulumaksu laekumine on otseses sõltuvuses maksumaksjate arvust ja nende poolt teenitavast tulust. Maksumaksjate keskmine arv on olnud 3500 maksumaksja juures (Joonis 1).

Joonis 1. Põhja-Pärnumaa valla maksumaksjate arv 2025 kuni juuli 2026

Keskmine teenitav tulu maksumaksja kohta oli 2026. a juulis 1675 eurot.

Joonis 2. Keskmine väljamaks füüsilistele isikutele Põhja-Pärnumaa vallas 2025 kuni juuli 2026

Kohalikele omavalitsustele tulumaksust eraldatava summa protsent on alates 1. jaanuarist 2026 10,64, millele lisandub 8,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist (Tulumaksuseadus § 5 lg 1 ja 2). Alates 1. jaanuarist 2027 need protsendid ühtlustuvad (10,23 ja 10,23).

Tabel 3. Üksikisiku tulumaksu laekumise prognoos

	2025 tegelik	2026 prognoos	2027 prognoos	2028 prognoos	2029 prognoos	2030 prognoos
Maksumaksjate keskmine arv	3 477	3 464	3 440	3 420	3 400	3 400
Maksumaksjate arvu muutus võrreldes eelmise aastaga	-14	-13	-24	-20	-20	0
Üksikisiku tulumaksu laekumine	9 063 986 €	9 790 300 €	10 555 620 €	11 294 510 €	12 085 120 €	12 931 090 €
Tulumaksu kasvu prognoos võrreldes eelmise aastaga %	6%	8%	8%	7%	7%	7%

Kohalikele omavalitsustele eraldatav tulumaksu protsent maksumaksjate maksustatavast tulust	11,29%	10,64%	10,23%	10,23%	10,23%	10,23%
Kohalikele omavalitsustele eraldatav tulumaksu protsent pensionisaajate maksustatavast tulust	5,5%	8,5%	10,23%	10,23%	10,23%	10,23%
Tulumaksu laekumine maksumaksja kohta	2607 €	2826 €	3068 €	3302 €	3554 €	3803 €
Suurenemine võrreldes eelmise aastaga	160 €	219 €	242 €	234 €	252 €	249 €
Pensionitulu saajate arv	2232	2242	2242	2242	2242	2242
Pensionitulu saaja kohta	816 €	870 €	928 €	990 €	1056 €	1127 €

Maamaks on maamaksuseaduse alusel kehtestatud riiklik maks, mis laekub 100% kohaliku omavalitsuse eelarvesse. Maa korralist hindamist korraldab Maa- ja Ruumiamet, 2026. aastal viiakse läbi järgmine korraline hindamine, mille tulemused tehakse kättesaadavaks maakatastris ning neid rakendatakse alates 2027. aastast.

Reklaamimaks on seaduse mõistes kohalik maks, mille eesmärk on reklaami korraldamisega seotud tegevuste reguleerimine. Reklaamimaksust saadav tulu on minimaalne, kuna see kehtib ainult endise Halinga valla territooriumil.

Tulud kaupade ja teenuste müügist moodustavad ca 15% põhitegevuse tuludest ja sama proportsioon jääb kehtima ka järgnevatel aastatel. Siin kajastatakse Põhja-Pärnumaa Vallavalitsuse ja tema hallatavate asutuste teenitud tulu nii kaupade müügist kui ka mitmesuguste teenuste osutamisest, nt õppetaksud, toiduraha, teiste KOV-te tasutud haridusasutuste kohamaksud jne. Antud tulugrupile on eelarvestrateegia perioodil kavandatud ca 8%line tõus valla poolt pakutavate teenuste hinnapoliitika ülevaatamise tulemusel.

Muu tegevustulu koosseisus käsitletakse kaevandusõiguse tasusid, vee erikasutustasu ja saastetasusid, mis on tavapärasest suuremad seoses maavarade kaevandamise vajaduse tõusuga Via Baltica maantee neljarealiseks ehitamise ja Rail Balticu raudtee rajamisega. Selles tegevustulu grupis kajastub ka Tootsi-Sopi tuulepargi taluvustasu (ca 50% tulugrupi laekumisest).

Saadavad toetused jagunevad riigieelarvest eraldatavateks tasandus- ja toetusfondiks, mille summad kinnitatakse alati jooksva aasta veebruaris ning muudeks sihtotstarbelisteks tuludeks.

Tasandusfondi eesmärk on ühtlustada omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Tasandusfondi arvestuse aluseks on parameetrite hinded eurodes ühe lapse, kooliealise, tööealise, vanuri, arvestusliku teepikkuse ja hooldatava või hooldajateenust saava puudega isiku kohta. Arvestuslik maksumus saadakse statistiliste näitajate ja ühiku maksumuse korrutiste summeerimisel. Tasandusfondi tõusu Rahandusministeerium ei prognoosi.

Toetusfondi eraldiste hulka kuuluvad toetused üldhariduskoolidele, koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukuludele, raske ja sügava puudega lastele abi osutamiseks, huviharidusele, teede korrashoiuks, samuti toimetulekutoetus, jäätmehoolduse arendamise toetus, sotsiaalteenuste korralduse ja arenduse toetus. Toetusfondi eraldised on konkreetsete ülesannete täitmiseks. Toetusfondi eraldiste põhimõtet on riigipoolselt kavas muuta, aga eelarvestrateegia koostamise hetkeks ei ole veel selles osas kindlaid teadmisi, seetõttu on prognoositavad summad ca 2026. aasta tasemel (va pedagoogide palgatoetus).

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulude planeerimisel on eesmärk tagada eelarve tasakaal ja finantsdistsipliini meetmete rakendamine, samuti viia ellu arengukavas planeeritud eesmärgid. Põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahest moodustub põhitegevuse tuleml, mis Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduses kehtestatud finantsdistsipliini meetme kohaselt peab olema aruandeaasta lõpu seisuga vähemalt null või positiivne.

Põhitegevuse kulud jagunevad:

- Antavad toetused:
 - sotsiaaltoetused
 - muud toetused füüsilistele isikutele ja sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks
- Muud tegevuskulud:
 - personalikulud
 - majandamiskulud
 - muud kulud

Põhitegevuse kulud suurenevad prognoosiperioodil ca 4–5% aastas. Põhitegevuse kulude stabiilsena hoidmiseks tuleb jätkata valla hallatava kinnisvara ülevaatamisega, võõrandada põhitegevuseks mittevajalik vara ja rakendada energiasäästu meetmeid.

Reservfondi suurus on igal aastal ca 1% põhitegevuse tuludest.

Põhitegevuse tuleml katab kõigil prognoosiperioodi aastatel laenude ja intresside tasumisega seotud kulud.

Investeermistevus

Investeermistevuses kajastuvad järgmised tegevused:

- Põhivara müük
- Põhivara soetus
- Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine
- Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine
- Osaluste, aktsiate ja osade ost ja müük
- Finantstulud
- Finantskulud

Põhivara müüki on kavandatud 2026. aastal ca 20 000 euro ulatuses, edasistel aastatel ca 50 000 euro ulatuses. Kuna valla põhitegevuseks mittevajaliku vara müümine on oluline vallavara efektiivse kasutamise seisukohast ja annab võimaluse suunata saadavad vahendid vajalike objektide ehitusse, siis vajadusel seda ka tehakse ja kajastatakse tuluna vastava aasta eelarves.

Põhivara soetuse maht on kavandatud 2026. aastal summas ca 0,5 miljonit eurot, 2027. aastal 1,9 miljonit eurot (omaosalus 1,6 miljonit eurot), 2028. aastal 1,6 miljonit eurot (omaosalus 1,2 miljonit eurot), 2029. aastal 3,9 miljonit eurot (omaosalus ca 2,3 miljonit eurot), 2030. aastal 2,7 miljonit eurot (omaosalus 1,2 miljonit eurot). Eelarvestrateegia tabelis number 2 on investeeringud jaotatud tegevusalade alusel ja näidatud ära valla omaosaluse ja toetuse osakaal.

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine sisaldab läbivalt 45 000 eurot aastas hajaasustusprogrammi läbiviimiseks riigipoolse osalusena. 2027. aastasse loodetav toetuste summa on kokku ca 295 000 eurot, 2028. aastal 355 000 eurot, 2029. aastal 1 660 000 eurot ja 2030. aastal 1 435 000 eurot.

Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine sisaldab sihtotstarbeliselt vahendeid hajaasustusprogrammi jaoks ca 90 000 euro eest aastas.

2027. aastal on kavas ka AS Mako aktsiakapitali laiendamine ca 300 000 euro ulatuses Tootsi alevi ühiskanaliseerimise ja sadevee lahkvooleks ehitamise projekti toetuseks.

Finantstulud jäävad eeldatavalt samale tasemele. Loodetav tulu on ca 2000 eurot aastas.

Finantskuludeks (tasutavad pangaintressid) on 2027. aastal planeeritud 165 000 eurot. Taas tõusma hakanud euribori ja investeringute katteks kavandatavate laenude intresside lisandumise tõttu suurenevad intressimaksed prognoosiperioodi lõpuks 250 000 euroni.

Põhivara soetuse suurimad objektid eelarvestrateegia perioodil:

- 2027. ja 2028. aasta suurimaks objektiks on Tootsi Kesk ja Jaama tänava renoveerimine ning kergliiklustee rajamine Rail Baltic terminalini. Projekti kogumaksumus on ca 1 miljon eurot, projekt viiakse ellu RTK toel (toetuse osakaal üle 50%).
- Pärnu-Jaagupi staadioni rekonstrueerimiseks on 2027. aastal kavandatud 450 000 eurot.
- 2027. aastal on plaanis alustada Pärnu-Jaagupi Põhikooli ja Vändra Gümnaasiumi juurdeehituste projektidega (vastavalt 40 000 ja 75 000 eurot), Põhja-Pärnumaa raamatukogude ruumide kaasajastamiseks on kavandatud 50 000 eurot (järgnevatel aastatel ca 25 000 eurot aastas). 2027. aastal on kavas lõpetada Tootsi kooli staadioni rekonstrueerimine (ca 35 000), renoveerida Vändra park (maksumus ca 70 000 eurot, sellest 40 000 loodetav toetus Roheliselt Jõemalt).
- Valla ainsa muinsuskaitseobjekti (Võidula mõis) säilitamiseks on aastatel 2027–2029 kavandatud kokku 100 000 eurot.
- 2028. aastal jätkuvad Tootsi Kesk ja Jaama tänava renoveerimine ning kergliiklustee rajamine Rail Baltic terminalini ning jätkatakse Vändra Gümnaasiumi ja Pärnu-Jaagupi Põhikooli juurdeehituste projekteerimisega.
- Aastatel 2029-2030 on suurimateks objektideks Vändra Gümnaasiumi juurdeehitus (kokku omaosalus 1 240 000 eurot) ja Pärnu-Jaagupi Põhikooli ühele majaosale III korruse ehitamisega alustamine (omaosalus 500 000 eurot), loodetav toetuse summa kokku 2 985 000 eurot.
- Teehoiukava alusel jätkub vallateede rekonstrueerimine ca 375 000 euro ulatuses aastas.
- Liikuvuse valdkonnas on kavandatud ka Pärnu-Jaagupis Pärnu maantee äärsete kõnni- ja kergliiklusteede rajamiseks 2028. aastal 50 000 eurot (projekteerimine) ja 2029. aastal 450 000 eurot (ehitustööd). Vald loodab seda teha üheskoos Transpordiametiga, kes renoveeriks samal ajal sõidutee osa.
- Tänavavalgustuse uuendamiseks on planeeritud läbivalt ca 75 000 eurot aastas ning eelarvestrateegia perioodil peaks õnnestuma nende vahenditega viia LED-valgustitele üle kõik valla tänavavalgustid.
- Sotsiaalkorterite renoveerimiseks on planeeritud igal aastal ca 40 000 eurot.
- Kaasava eelarve maht on 25 000 eurot aastas, alates 2028. aastast 30 000 eurot aastas.

Tabel 4. Suuremad investeeringud nimeliselt

Investeeringuobjektid	2026 eeldatav täitmine	2027 eelarve	2028 prognoos	2029 prognoos	2030 prognoos
02 Elanikkonna kaitse	0	25 000	25 000	25 000	25 000
sh toetuse arvelt	0	10 000	10 000	10 000	10 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	15 000	15 000	15 000	15 000
04 Majandus (Maanteetransport)	360 590	834 985	1 077 477	825 000	375 000
sh toetuste arvelt Tootsi Kesk ja Jaama tn renoveerimine. Kergliiklustee Rail Baltic terminalini	0	200 000	300 000	0	0
Tootsi Kesk ja Jaama tn renoveerimine. Kergliiklustee Rail Baltic terminalini	0	184 985	277 477	0	0
Vändra Vana tn liiklusohutus	0	75 000	75 000	0	0
Pärnu-Jaagupi Pärnu mnt kõnni- ja kergliiklusteed	0	0	50 000	450 000	0
Vallateede rekonstrueerimine vastavalt teehoiukavale	360 590	375 000	375 000	375 000	375 000
05 Keskkonnakaitse	0	70 000	0	0	0
sh toetuse arvelt		40 000	0	0	0
Vändra pargi renoveerimine		30 000	0	0	0
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	0	165 000	165 000	165 000	165 000
sh toetuse arvelt	0	45 000	45 000	45 000	45 000
Hajaasustusprogramm	0	45 000	45 000	45 000	45 000
Tänavavalgustus	0	75 000	75 000	75 000	75 000
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	0	100 000	105 000	130 000	55 000
sh toetuse arvelt	0	0	0	0	0
Raamatukogude kaasajastamine	0	50 000	25 000	25 000	25 000
Pärnu-Jaagupi Rahvamaja lava	0	0	0	50 000	0
Muinsuskaitse Võiidula mõis	0	25 000	50 000	25 000	
Kaasav eelarve	0	25 000	30 000	30 000	30 000
09 Haridus	101 500	620 000	160 000	2 725 000	2 000 000
sh toetuse arvelt	0	0	0	1 605 000	1 380 000
Tootsi kooli päikesepaneelid ja staadion	21 500	35 000	0	0	0
Pärnu-Jaagupi Staadion	30 000	450 000	0	0	0
Vändra, Tootsi ja Pärnu-Jaagupi lasteaedade mänguväljakud	50 000	20 000	45 000	0	0
Vändra Gümnaasiumi juurdeehitus	0	75 000	75 000	620 000	620 000
Pärnu-Jaagupi Põhikooli muusikakooli osa III korrus	0	40 000	40 000	500 000	0
10 Sotsiaalne kaitse	20 000	110 000	40 000	40 000	40 000
sh toetuse arvelt	0	0	0	0	0
Vändra Hoolekandekeskuse lift	0	70 000	0	0	0
Sotsiaaleluruumid	20 000	40 000	40 000	40 000	40 000
KÕIK KOKKU	482 090	1 924 985	1 572 477	3 910 000	2 660 000
sh toetuse arvelt	0	295 000	355 000	1 660 000	1 435 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	482 090	1 629 985	1 217 477	2 250 000	1 225 000

Finantseerimistegevus

Vallavalitsus võib võtta laenu, emiteerida võlakirju ja võtta kapitalirendikohustusi investeringuteks, osaluste, aktsiate, osade ja muude omakapitaliinstrumentide omandamiseks. Põhja-Pärnumaa valla võlakohustused püsivad eelarvestrateegia perioodil 5,5 miljoni euro piirimal, tõustes 2029. aastal 6,3 miljoni euroni, kuid jõuavad 2030. aastal taas 5,6 miljoni euroni.

Põhitegevuse tuleml katab kõigil aastatel laenu- ja intressimaksed. Netovõlakoormus püsib alla 25%.

Laenude tagasimaksed on 0,94 miljonit eurot 2027. aastal kuni 1,77 miljonit eurot 2030. aastal. Laenude teenindamiseks vajalikud vahendid tulevad omatulude tõusu arvelt. Prognoosiperioodi lõpuks laenukoormus oluliselt ei suurene. Valla laenukoormusest ja laenude tagastamisest aastate lõikes annab ülevaate tabel 5.

Tabel 5. Laenukoormus 2025-2030

Laenukohustuste muutus	Võetavad laenud	Tasutavad laenud	
2025	600 000	-800 954	5 537 614
2026	400 000	-918 321	5 019 293
2027	1 600 000	-940 033	5 679 260
2028	1 200 000	-1 300 033	5 579 227
2029	2 250 000	-1 483 924	6 345 303
2030	1 000 000	-1 771 383	5 573 920
Prognoositav laenukohustuste jääk 31.12.2030			5 573 920

Likviidsete varade muutus

Likviidsete varade jääk 2026. aasta lõpuks on prognoositud 223 684 eurot. Alates 2028. aastast hakkab likviidsete varade jääk kasvama ja on 2030. aasta lõpuks 473 388 eurot.